

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ט טבת תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין מ.
דף היומי בהלכה: שמ"ה סעיף א' עד סעיף ד'.
מוסר: דבר בעיתו פרק ב' מ"ועתה נתבונן" עד "ודע עוד".
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'.

הדף היומי בהלכה

האם מותר מדאורייתא לטלטל למרחק של ארבע אמות ברשות הרבים?

ממנה - ואליה - חפצים, או לטלטל בתוכה; אך חכמינו ז"ל אסרו להעביר ממנה ואליה, וכן לטלטל בתוכה, כדין רשות הרבים. ו'רשות' נוספת לענין מלאכת הוצאה, היא 'מקום פטור', שאף מדרבנן מותר להעביר ממנו לכל רשות אחרת, או להעביר אליו מכל רשות אחרת. [שו"ע שמה, א, ומשנ"ב הקדמה, א ר"ו; ביאורים ומוספים דרשו, 8; וראה שו"ע שטמ, ב, וביה"ל שמח, א, ד"ה בתוך]

אחת מל"ט מלאכות האסורות בשבת, היא מלאכת 'הוצאה', הכוללת: העברה של חפץ מרשות הרבים לרשות היחיד, ולהיפך; וכן טלטול חפץ ברשות הרבים לטווח של חמש אמות ושלוש חמישיות האמה (אמה = 48-57.6 ס"מ, לשיטות השונות). טווח זה נקבע על פי אלכסון הריבוע של ארבע אמות מרובעות, ולכן הוא נקרא בכל מקום 'ארבע אמות'. בנוסף, ישנה 'רשות' המכונה 'כַּרְמְלִית', שמדאורייתא אין איסור להעביר

הדף היומי בהלכה

איזה שטח מוגדר כרשות היחיד?

הוא עשרה טפחים לפחות - פנים החפירה נחשב לרשות היחיד, כיון שהוא חלק מחלל שרוחבו ארבעה טפחים וגובהו עשרה טפחים, כמידות רשות היחיד; אך בנוגע לחלל שמעל פני האדמה, המוקף בגדר - נחלקו הפוסקים אם דינו כרשות הרבים; ואם גובה הגדר פחות משלושה טפחים, לכל הדעות חללה 'בטל' ונחשב כחלק מרשות הרבים. [שו"ע שמה, ב, ומשנ"ב ג; ביאורים ומוספים דרשו, 5]

רשות היחיד, היא שטח על פני הקרקע שמידות אורכו ורוחבו הן ארבעה טפחים (טפח = 8-9.6 ס"מ, לשיטות השונות) לפחות; והוא מוקף מחוצה לו במחיצות שגובהן עשרה טפחים לפחות. וכן חפירה שמידות שטחה כנ"ל, ועומקה עשרה טפחים לפחות. וחפירה שעומקה פחות מעשרה טפחים, אך פיה מוקף מעל פני האדמה בגדר סביב, באופו שגובה מחיצות החפירה, בצירוף הגדר הממשיכה אותן,

הדף היומי בהלכה

מדוע נקראת ה'כַּרְמְלִית' בשמה?

בו, מקום אשר אינו עשוי להילוך הרבים, אך אינו רשות היחיד; וכך גם כרמלית זו - מקום שאינו עשוי להילוך הרבים היא, אך אינה רשות היחיד. ג. כרמלית, מלשון 'כַּרְמְלִית' - כאלמנה (על פי תרגומה הארמי של המילה אלמנה - ארמלתא); דהיינו, כאלמנה שאינה בתולה ואינה נשואה, כך כרמלית זו אינה רשות הרבים, ואינה רשות היחיד. [שו"ע שמה, א, ומשנ"ב א; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

כאמור, ישנה רשות שיש בה איסור 'הוצאה' מדרבנן, המכונה 'כַּרְמְלִית'. והראשונים כתבו טעמים שונים לשם זה:
א. על שם 'כרמל' שבתורה, שהוא כינוי לתבואה שאינה לחה לחלוטין ואינה יבשה לחלוטין, אלא בינונית; וכשם שתבואה זו בינונית היא, כך רשות זו בינונית היא - לא רשות הרבים, ולא רשות היחיד.
ב. על שם הכתוב: "יערו וְכַרְמְלוּ", שפירושו: יער בעל עצים גבוהים, וכיוצא

היום: רבבות אלפי ישראל מתחילים ללמוד את הלכות עירובין על פי סדר 'הדף היומי בהלכה'

'דרשו' נערך מבעוד מועד עם חלוקת מענקים וספרים ליותר מ-1,400 מגידי השיעורים בארה"ק ובכ-25 מדינות נוספות, ועם מצגת מקדימה ללימוד הלכות עירובין במאות מוקדים ברחבי הארץ

חלק ד' במחזור הקודם של 'הדף היומי בהלכה', שהלימוד בהלכות עירובין: "לבד זה קשה, אבל בציבור אפשר, וברוב עם הדרת מלך".

בנוסף מספק 'דרשו' חבילת סיוע מקיפה במטרה לעודד את מגידי השיעורים והלומדים להיכנס ללימוד ההלכות הללו ביתר שאת וביתר עוז. בין היתר הכין 'דרשו' בעזרת תלמידי חכמים מופלגים הבקיאיים בהלכות עירובין, מצגת מיוחדת המספקת הקדמה בסיסית ויסודית ללימוד 'עירובין', על מנת להקל על הלומדים במהלך תשעת החודשים הקרובים. המצגת מוקרנת במאות מוקדי שידור ברחבי הארץ. כמו כן הוריד הארגון את רף הציון הנדרש במבחנים על החודשיים לקבלת המלגה, והודיע כי המבחנים ייערכו באופן שכל מי שלמד את ההלכות יוכל להצליח בהם, גם אם לא ירד לפרטי הפרטים של ההלכות והדינים העולים מן הנלמד.

כמו כן מאפשר 'דרשו' לשמוע את השיעור ב'דף היומי בהלכה' באופן יומיומי בקו השיעורים של הארגון שמספרו 4992*, השיעורים נמסרים בתמצות רב בשפות שונות, וחלקם נמסרים מפני רבנים פוסקי הלכה ידועי שם. ניתנת גם אפשרות לפנות ל'משיבי הדף' בשלוחה 8, לביור הלכות שלא הובנו כראוי או לחילופין לנהל מו"מ הלכתי העולה מן ההלכות הנלמדות במסגרת זו.

'דרשו' יוצא גם ביוזמה חדשנית ומאפשר ללומדים לקבל תזכורת יומיומית בטלפון בשעה שייבחרו, כדי להזכיר להם לבל ישכחו את הלימוד היומי ב'משנה הברורה', לשם כך יש להתקשר לקו שמספרו 666-2222-077 או ל-4992* ולהקיש את השעה הרצויה לפי ההוראות המתקבלות על ידי המערכת האוטומטית.

התרגשות גדולה בהיכלי התורה, עם תחילת לימוד חלק ד' של המשנה ברורה על ידי רבבות אלפי ישראל הלומדים מדי יום עמוד 'משנה ברורה' על פי סדר 'הדף היומי בהלכה', שתוקן בהוראתם של מרנן ורבנן גדולי ישראל ובראשם עמודי ההוראה פוסקי הדור, מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל ומרן הגר"ש ואזנר זצוק"ל. כידוע הקדיש מרנא החפץ חיים זיע"א את הכרך הרביעי של חיבורו הגדול 'משנה ברורה', להלכות עירובין, מחיצות ותחומין, והעידו גדולי עולם ש"את הגאונות של החפץ חיים אפשר לראות ביתר שאת במשנה ברורה על הלכות עירובין". ואכן, בהיכלי התורה בארה"ק וברחבי העולם היהודי כולו, נערכו מבעוד מועד עם ספרי חלק ד' של המשנה ברורה לפי מספר הלומדים הצפוי, בסיוע נמרץ של ארגון 'דרשו' אשר מעניק ספרים בחינם לשיעורים כמחצית ממספר הלומדים, ואת המחצית השניה מספק במחיר הקרן - חוברות משנה ברורה במהדורת 'דרשו' בכריכה רכה. בנוסף, למעלה מ-1,400 מגידי שיעורים בארה"ק ובכ-25 מדינות ברחבי העולם קיבלו את כרך ד' במהדורת 'דרשו' בכריכה קשה. לימוד הלכות עירובין יימשך כתשעה חודשים, במהלכם יקנו הלומדים הרבים קניין של ממש בידיעת ההלכות החשובות הללו, שבמשך כל הדורות נחשבו סתומות ובלתי מובנות לרוב הלומדים, על אחת כמה וכמה לבעלי בתים הקובעים עתים לתורה, וכעת כשזכינו להופעתו של המשנה ברורה, וביתר שאת במהדורת 'דרשו' המוסיפה עליו ביאורים ודוגמאות הלכה למעשה הנוהגות בימינו אנו, הפך לימוד ההלכות המורכבות הללו שווה לכל נפש, וכבר העידו מרנן גדולי הדור ובראשם מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל עם תחילת לימוד

הסיפור היומי

נכנס היהודי לבנו של הרבי - כיום כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ - מאנסי שליט"א - ותינה את צערו שאתמול שפך את לבו אצל הרבי על צרותיו, אך הרבי לא השתתף עמו כל-כך כמו שציפה, והוא מאוד שבור מכך

"עמו אנכי בצרה" - מעשה שסיפר הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א

שאתמול היה אצל אביו הרבי, וסיפר לו את כל צרותיו ויסוריו, והוא מרגיש שהרבי לא השתתף עמו כל כך כמו שציפה - הרבי לא בכה יחד עמו - והוא מאוד שבור מזה.

מיד כששמע את דבריו, שאל אותו: "אהה! דו ביסט דאס???" [זה אתה??] - והיהודי מסתכל עליו בתימהון, וממשיך הרבי שליט"א לספר: "היום בבוקר נכנסתי אצל אבי, וראיתי שהוא מאוד עייף ועיניו אדומות מבכי. שאלתי אותו מה אירע? ואמר לי: "אתמול נכנס אלי אחד עם חבילה של צרות ויסורים איומים רח"ל, וממש לא יכולתי לישון מרוב צער, ולכן נשארתי ער כל הלילה ואמרתי תהלים בשבילי..."

(נועם שיח וארא תשע"ט)

סיפר יהודי אחד, שהיתה תקופה בחייו שהיה מסובב ל"ע בחבילות חבילות של צרות ויסורים, ובתקופה ההיא נכנס אל הקודש פנימה אצל מרן הגה"ק מוויזשניץ זי"ע, ופרק את כל אשר על לבו, ובכה בכי תמרורים על סאת צרותיו ויגונו. הרבי האזין בכובד ראש לכל דבריו, ניחמו עוודו ובירכו, ונפרד הימנו לשלום והיהודי יצא מחדרו.

מספר אותו אדם, שכאשר יצא לחוץ, היה מאוד שבור, כי היה בטוח שהרבי כשישמע את כל צרותיו ויסוריו רח"ל, יבכה ביחד עמו וירגיש עמו את הצער, אך לצערו הרב הרבי רק שמע את דבריו, ועודדו ובירכו, אך לא בכה ביחד עמו, והיתה לו כמין הרגשה שהרבי לא הרגיש כל כך את מצבו העגום.

למחרת אותו יום, החליט להיכנס אל בנו של הרבי - מלפנים האב"ד וויזשניץ-מאנסי, וכעת כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי שליט"א - ותינה בפניו את צערו,

יש מקומות שתיקנו לשמור על האברכים לעקוב אַם הכלים כשרים, ואם לאו לא יוכלו ילדיהם ללמוד במוסדות הקהילה - אך גם אני חבר באחת מהוועדות, ואני מעיד שאחרי ככלות הכל זה רק עשרים אחוז משמירה אמיתית

"בדורנו אף אחד לא שומר עליך, לא הקהילה ולא הרב ולא השטריימל, רק אתה בעצמך" - הרה"ח ר' מנשה ישראל רייזמן שליט"א מסביר מה הפירוש "דור שכולו זכאי או כולו חייב"

ניתן להבחין בפרט מעניין: בימין התמונה ניצב כוס משקה וצלחת עם מיני מאפה. ובשנים הקודמות באמצע השבוע רבינו לא היה שותה באמצע הלימוד כי היה חס על זמנו, אבל פעם בשבוע בחברותא הקבועה עם גיסו הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, היתה הרבנית ע"ה מכינה כוס קפה לכבודו של רבי יצחק שליט"א ובאותו הזדמנות הגישה גם כוס משקה לרבינו שליט"א. נמצינו למדים, כי תמונה זו צולמה אחרי השיעור השבועי, ביום שישי (ניתן להבחין גם בנרות בצד השמאלי, המוכנים לכבוד שבת קודש).

נתבררנו על הסתלקותו של הרה"ג רבי שלום זלמן חיים כהנוביץ זצ"ל מקים במסירות נפש עולה של תורה בעיר רחובות, שלא זיהו מתוך ידו של להבחיל"ח רבינו שליט"א ובמשך למעלה משלושים שנה נועץ בו בכל פרט ופרט, וזכה לקירבה יתירה, רבינו התבטא כמה פעמים על יושרו ומסירות נפשו שבו הוא ניהל את התלמוד התורה הנודע לתפארת, לא פעם אף הגיע בעצמו לבקר בתלמוד תורה שם. וידוע שרבי שלום ז"ל היה החלוץ הראשון בעירו להקים ת"ת על טהרת הקודש ובברכת מרן ראש קהילות יעקב זי"ע הקים את מוסדותיו. בתמונה הנדירה:

**{כל הזכויות שמורות לגיליון דברי שי"ח פרשת ויחי תשע"ט
הגיליון יו"ל מידי שבוע וניתן לקבלו בכתובת מייל זו: 0573145900@okmail.co.il}**

לפני למעלה משלושים שנה: רבינו ממתין (לקבל נוצה עם דיו מהסופר), לפניו מונח קלף להתחיל בכתיבת ספר תורה חדש, מאחורי רבינו ניצב הרה"ג רבי שלום זצ"ל.

יש מקומות שתיקנו לשמור על האברכים לעקוב אחר הכלים כשרים, ואם לאו לא יוכלו ילדיהם ללמוד במוסדות הקהילה - אך גם אני חבר באחת מהוועדות, ואני מעיד שאחרי ככלות הכל זה רק עשרים אחוז משמירה אמיתית

"בדורנו אף אחד לא שומר עליך, לא הקהילה ולא הרב ולא השטריימל, רק אתה בעצמך" - הרה"ח ר' מנשה ישראל רייזמן שליט"א מסביר מה הפירוש "דור שכולו זכאי או כולו חייב"

ואם לאו לא יוכלו בניו ובנותיו ללמוד במוסדות הקהילה - אך גם אני חבר באחת מהוועדות, ואני מעיד שאחרי ככלות הכל, אחרי כל השמירות והחומות, זה רק עשרים אחוז משמירה אמיתית. שהרי הכלים זולים כ"כ, יכול אדם לקנות כלי כשר אחד להראות לקהילה שהוא בסדר גמור, ובצד השני, השקט, שם הוא נבחן אם הוא זכאי לשמור על נפשו להשי"ת במסירות נפש, או לרדת לעבר פי שחת מבלי שידע איש במעשיו. אף אחד לא שומר עליך, לא הקהילה ולא הרב ולא השומר, אתה בעצמך יודע אם אתה שומר על קדושת היהדות או לא. ואם בדורות קודמים היתה האשה צריכה להתוודע מזה שבעלה נסע ללמברג, בימינו אפילו האשה אינה יודעת מה מצב בעלה. סיפר האדמו"ר מקלויזנבערג בשם אביו הרה"ק מרודניק זי"ע, שפעם אחת נכנסה אשה אלמנה בוכיה לבית הדברי חיים מצאנז, ובכתה בדמעות שלישי ולא היתה יכול להוציא מפיה לומר מה כואב לה. ואמרה שהיא מתביישת לספר לרב גודל כאבה, עד שהרגיע אותה הדב"ח שתספר לו צרתה. ואמרה לו שלפני זמן קצר השיאה את בתה היתומה לחתן תלמיד חכם, ומכרה כל רכושיה להשקיע בחתן ת"ח. והם גרים בביתה. והנה בתקופה אחרונה ירד האברך מדחי אל דחי, עד כדי כך שאינה יכולה להוציא מפיה לאיזה טנופת קשה נפל חתנה הצעיר.

הדברי חיים הפציר שתספר לו מה נעשה עם האברך, כדי לתקנו ולהוכיחו. עד שהסכימה האלמנה לספר שזה כמה שבועות שהאברך יושב עם ספר גדול שכתוב עליו מבחוץ 'עבודה זרה' וכל היום וכל הלילה הוא רכון על הספר ומסתכל בו, אינו יכול להפרד ממנו. זו היתה מסכתא עבודה זרה של תלמוד בבלי... הדברי חיים הסביר לאלמנה איזה חתן חשוב זכתה להכניס לביתה.

המצב שלנו שהכלי הטמא כלול משתי בחינות העבודה זרה, יש שם כל התורה כולה בהנף אצבע, ומאידיך יש שם עבודות זרות ממש רחמנא לשזבן, כל הע"ז ג"ע שפ"ד נמצאים על המסך. ותיכף שאשתו נכנסת לחדרו הוא לוחץ לחיצה קטנה על העכברון והחליף מע"ז הרעה למסכת עבודה זרה תלמוד בבלי, שהיא תראה שהוא עוסק בגמרא... בזה אין מי שישמור על האדם, רק השי"ת לבדו. הרי לנו שכבר הגענו לדור שכולו זכאי וכולו חייב, כי במצב שלנו השטריימל לא שומר על האדם מלרדת שחת. ויחד עם זאת שהחוצפה גדלה מדור לדור וממש ירהבו הנער בזקן לומר 'מי שמך לראש', 'מי אתה שתאמר לי מה לעשות'. וזו ברכה גדולה מאד, שדווקא ע"י החוצפה הזאת, נשארנו בתוך בירור אמיתי מי לה' ומי לבעל. אין כבר בלבולים מאנשים אחרים, כל אחד מחליט בעצמו האם אני כולו זכאי או כולו חייב רח"ל.

(מעובד ע"פ שיחתו שהובאה בגיליון 'אגעדאנק' וארא תשע"ט)

הגמרא אומרת "אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי", ובמקום אחר כתוב "אין בן דוד בא אלא בדור שכולו חייב". איך יתקיימו שני הדברים הללו יחד? ובכלל, כיצד יבוא משיח בדור שכולו חייב, בלי שום זכויות? אלא, כך מסביר המהר"ם א"ש: עד דורו של משיח יהיו יהודים כשרים בגלל הקהילה ששומרת עליהם שלא לסטות מהדרך, כשיש חיי קהילה, הרי אם לא יבוא ג' פעמים ביום להתפלל בבית המדרש, ישאלו אותו היכן היית? ולכן הוא בא להתפלל. ממילא אע"פ שההנהגה שלו היא 'כולו זכאי', בעצם אין זה 'כולו זכאי', זה מעורב: יש לו בעיה מראש הקהל, מהרבי, מהשווער, מהחבר; או שהוא לומד תורה לשמ"ה - לשם האשה, או לשמו של אביו שמשלם לו שכירות וכו'. וגם ה'חייבים' אינם 'כולו חייב'. יש מי שמסתובב בין חברים לא טובים ועושה דברים נלוזים לא מפני שהוא רוצה בהם, אלא שאם לא ינהג בדרכם הנלוזה, יצחקו וילגלגו עליו. ונמצא שמצד מעשיו הוא חייב, אך אינו 'כולו חייב'.

על זה נאמר, שמש"ח צדקנו יבא בדור שהבלבול הזה יתבטל. הזכאי יהיה 'זכאי' בפני עצמו, לא בגלל חשבונות של אנשים אחרים, והחייב יהיה 'חייב' בפני עצמו, גם לא מצד חשבונות אנשים...

זה מה שאמר ישעיה הנביא באהבתו את ישראל (ראה חגיגה יד.) שבעקבתא דמשיחא 'יראהבו הנער בזקן והנבזה בנכבד'. היינו שאם אתה איש כשר, זה לא יהיה בגלל התפעלות מראש הקהל או מרב הקהילה. שהרי "מי אתה שתאמר לי מה לעשות"...

בפרט בדורינו, ששייך שיהיה אברך כולל שיושב בבית המדרש כל היום, ובביתו יש לו כלי טרף ואין יודע מזה רק השי"ת לבדו, שזהו בירור בינו לבין קונו, לא משום חשבונות אנשים אחרים כלל. נמצא שבאמת הגענו למצב הזה, או שאתה כולך זכאי לכבוד ה', או כולו חייב רח"ל. כי אין מי שיוודע רק השי"ת לבדו. וכנודע שמהר"א מבעלזא זי"ע התאנח אנוחה קשה בהלויית אביו מהרי"ד זי"ע: "טאטע, באיזה דור עזבת אותי? נעבך נעבך, יהודי בימינו, נהיה כ"כ קל לעזוב דרך התורה, שהוא נוסע ללמברג וקונה ספרי כפירה"... והנה ליסוע ללמברג ולקנות ספרון, זה לא דבר קל. אם הוא יהודי נכבד ומסתובב בלמברג, ישאלו אותו מה לך עם שטריימל במדרחוב יפו. א"כ גם מי שנמנע מכך עדיין אינו 'כולו זכאי', כי עדיין יש בו מחשבות מעורבות מפני אנשים. ולכן עשה הקב"ה בדור אחרון שיש לאדם את כל המדרחוב של פריז ולונדון בתוך כיסו וביתו, ויוכל לבחור בכל מיני רעים מאוסים ומרים מבלי שיראה איש במעשיו. ואם הוא בוחר בטוב שלא לעשות כן, הרי הוא כולו זכאי.

ואפי' מה שב"ה תיקנו בקהילות לשמור על האברכים לעקוב אחר הכלים כשרים,

"לאחר שניות של חיוך העזתי ושאלתי את ר' דוד לייב: על מה ולמה בא החיוך? מה קרה?... ר' דוד לייב חיך יותר, אך התקרב ולחש לי סוד, משפט קצר: 'מאז יום חתונתה היא לא הסתכלה במראה'"

רופא השיניים הופתע מגבאי הצדקה המיתולוגי ר' דוד לייב שוורץ זצ"ל ורעייתו הצדקנית ע"ה

וה' נתן את חן העם (שמות יב, לו)

והיא - במקום ליטול את המראה, סובבה את ראשה לעבר ר' דוד לייב וחיכה. גם הוא חיך. היה זה חיוך נדיר, חיוך מהורהר. חיוך שטומן אחריו סוד. נתתי להם את הכבוד - הבטתי בשתיקה.

"לאחר שניות של חיוך העזתי ושאלתי את ר' דוד לייב: על מה ולמה בא החיוך? מה קרה? ס'איו עפעס געשען? - האם משהו קרה?"
"ר' דוד לייב חיך יותר, אך התקרב ולחש לי סוד, משפט קצר: 'מאז יום חתונתה היא לא הסתכלה במראה', אמר.
"ידי שהחזיקה במראה התרופפה. שאלתי: אז לא?
"נכון. ניין. לא! השיבו שניהם חד משמעית".

דמותם שהשתקפה במראה לפני הרופא, סיפרה את סיפורם של זוג צדיקים שמימיהם לא הביטו בעצמם. הם ראו במראות את הטוב והיפה שבאחרים. זוג חסידים, שלא חיפשו לראות את החיצוניות של גופם הגשמי. אבל החיצוניות של אחרים היתה בראש מעיניהם.

על עצמו, לא לחש ר' דוד לייב באוזני הד"ר אם הסתכל במראה. אך סביר להניח (מ'קל וחומר') שלא הביט במראה. על כך יש לציין (כהוכחה מסוימת), כי אחת התמונות המפורסמות של ר' דוד לייב מסתירה מאחוריה סיפור, מפי הצלם ר' יעקב הלבפשטיין:

"בהזדמנות ניגשתי עם תמונה זו לר' דוד לייב, הראיתי לו אותה. חשבתי שיחייך, יגיב בקצרה, יזרוק משפט חריף כדרכו. אך הופתעתי ר' דוד לייב הביט עלי ועל התמונה, כמי שלא מבין מה אני רוצה ממנו. 'איני יודע מי זה', אמר והפליג לדרכו..."

(מתוך 'בחזק יד', פרקי גבורה מחייו של ר' דוד לייב שוורץ זצ"ל)

היה זה רופא שיניים תל אביבי שבאקראי גילה חלון הצצה דקיק אל עולמם הייחודי של משפחת שוורץ. הוא נפעם, והוא סיפר על כך נרגשות לר' חיים אדלר (החזן המפורסם). "אני רוצה לספר לך דבר מעניין!" קרא לעברו. "אתמול היו כאן אורחים חשובים - דוד לייב ואשתו". ואז סיפר לו, והוא סיפר לנו: כשהוחלט בבית משפחת שוורץ להרכיב לרבנית שיניים תותבות, יצאו השניים לתל אביב לרופא שיניים מומחה. נקל לשער שזו היתה נסיעה נדירה. אמנם בעת בואם ארצה התגוררו ביפו הסמוכה לתל אביב, אך משעברו לדור בשיכון ויזניץ בבני ברק, לא היתה להם סיבה לבקר יחד בתל אביב.

ד"ר ר' משה לרנר רופא השיניים הכיר מיד את ר' דוד לייב עפ"י מראהו וקיבלו בחביבות. ר' דוד לייב אמר וביקש את מה שביקש, הרופא הסביר ועשה מצדו את המקסימום. נרשם להם תור אחרי תור, ועוד הזמנה נוספת, ובסופה של פרוצדורה נקבע להם מועד לקבלת השיניים באופן סופי.

הרופא הוציא מהמגירה את השיניים המוכנות, עשה את כל הסידורים, והשיניים נכנסו אל הפה הטהור, אותו פה של הצדקנית. אותו פה שלא טעם 'מילה מגושמת' - פה זך.

השיניים התותבות הורכבו על החניכים. כמו תמיד, הלסת והחניכיים קיבלו מבט חדש, שונה לחלוטין. ד"ר לרנר הוציא 'מראה' גדולה והגישה לרבנית, כך עושה רופא בכל טיפול מסוג זה - לתת לפצינט את האפשרות לראות, איך עוצבה חיצוניותו הכללית, איך נראה הפה בלי השיניים ועם השיניים וכו'. מי שמרכיב לעצמו שיניים יודע שמאותו רגע הוא נראה שונה לגמרי, בדרך כלל יותר טוב. "תשמע נא", אמר ד"ר משה לרנר לר' חיים אדלר. "החזקתי את הראי בידי,

כמנהל סמינר גדול במרכז הארץ חתמתי לאחרונה על היתר עיסקא בבית ההוראה של הרה"ג רבי פנחס ווינד שליט"א, ותוך כדי הדברים נתוודעתי לפיתרון מעשי של בעיית ההלוואות לבנות סמינר

וגם: ממה צריכים הגרפיקאים להיזהר?

היתר עיסקא כהלכה לבנות סמינר

לאחרונה עוררו את נושא ההלוואות המותנות הניתנות לבנות הסמינר לצורך לימודים. כהמשך לנושא זה רציתי להעלות כאן נקודה חשובה שלא דובר בה כלל. ידוע שכבר יצאו גדולי הרבנים במכתב באדר תשע"ו על איסור ריבית החמור שיש בלקיחת הלוואה על ידי תלמידת סמינר כשאין ברשותה שום נכס ושום עסק בשביל שיהיה להיתר עיסקא על מה לחול.

כמנהל סמינר גדול במרכז הארץ חתמתי לפני מספר שבועות על היתר עיסקא מול בית ההוראה של הרה"ג רבי פנחס ווינד שליט"א, תוך כדי הדברים נתוודעתי לפיתרון מעשי שכבר הרחיב בו הרב וינד בכינוס מנהלי מוסדות, והוא על ידי שטר הקנאת נכסים, שההורים מקנים נכס לבת באופן שלאחר זמן יחזור הנכס להורים, שלא יהיו בעיות חלילה אחרי אריכות ימים. לתועלת הרבים אפרסם את מספר הטלפון במחלקת העסקים בבית ההוראה למנהלי סמינרים או הורים המעוניינים בכך: 025015920 שלוחה 7.

בברכה רבה, א' ל'

חובת הזהירות מצוירים אסורים

ידוע לגננות שכאשר מצוירים שמים לא מצוירים שמש שלימה וכן ירח וכוכבים, כמבואר בהלכה מפורשת בשו"ע (יו"ד קמא ס"ד). וצורת חמה ולבנה וכוכבים אסור לצייר בין בולטת ובין שוקעת. הלכה זו נוגעת לאנשים רבים, כגון מוציא עלוני צדקה, מדפיסי קריאת שמע, מוציא ספרים מצוירים. הגרפיקאים מצוירים ואינם נוהרים מכך, ואחר כך בתי הדפוס מדפיסים באלפי עותקים ועוברים איסורים באלפים. לכן מוטל על כל אחד להיות עירני בשמירת הלכה מפורשת זו ולהיזהר מצוירים האסורים.

א' ז'

(פורסם ביתד נאמן כ"ד בטבת תשע"ט)

באחרית ימיו, שאלו אותו פעם המקורבים באיזו זכות מתקיימות כל ברכותיו ובקשותיו, השיב להם רבנו בבדיחותא: "בגלל שאני כל כך זקן, המלאכים מכבדים אותי ושומעים בקולי"...

סיפורי מופת על הגה"צ זקן המקובלים רבי יצחק כדורי זצ"ל, ליומא דהילולא כ"ט בטבת

הרב יעקב הייזלר

רבנו הגה"צ המקובל רבי יצחק כדורי זצ"ל התפרסם בקרב הבריות כזקן המקובלים וכצדיק נפלא הפועל ישועות בקרב הארץ בכוחו הגדול בתורת החן, אך לא רבים ידעו שגדלותו העצומה בתורת הנגלה, הייתה לא פחות מבקיאיותו בתורת הנסתר. אולי היה זה מחמת רצונו הטהור שלא ידעו ממנו כלום. באחת הפעמים כשישב רבנו עם אחד מגדולי הפוסקים הנודעים בירושלים, נעצו השניים סיכה בדפי אחת הגמרות [בישיבות נקרא הדבר 'מבחן סיכה'] וניחשו באיזה מקום בגמרא או ברש"י פגעה הסיכה לאורך כל דפי הגמרא. בפעם אחרת כשהתנהל ויכוח הלכתי בין רבנים גדולים שהסבו ליד שולחנו של רבנו, טען רבנו כי יש מקור בגמרא לאחד ממנהגי הקבלה עליו התווכחו הרבנים. הרבנים טענו שהרב טועה וכי הם שבקיאים הם בכל הש"ס לא מצאו לכך שום מקור בנגלה. רבנו חיך ושלף גמרא מהמדף, פתח את הדף והראה להם את המקור הנכון... כשהיו שואלים את רבנו בענייני הלכה, הוא היה משיב בקצרה: "תעיין בהגהות הגר"א סימן פלוני" וכדומה, כך התגלה גודל בקיאיותו בכל חלקי השו"ע עם כל המפרשים. כשאברך אמר פעם לרבנו: "כתוב ב'בית יוסף' כך וכך", השיב לו רבנו בתקיפות ובביטחון מלא: "אין כזה בית יוסף כלל". מכאן אנו למדים שרבנו היה בקי בכל דברי ה"בית יוסף" ישר והפוך... המקובל המפורסם הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל סיפר בהספדו על רבנו: "אני אניד לכם מי זה היה הרב כדורי! כשלמדנו בישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה, הייתה תורנות במסירת השיעור בין הלומדים, כשהגיע תורו של הרב כדורי הוא סיבר, לאחר הפצרות רבות הוא מסר פלפול עמוק בספרים 'קצות החושן' ו'נתיבות המשפט', עד שהרגשנו כאילו אחד מרבני האשכנזים מדבר, שתדעו לכם שמילה אחת של הרב כדורי הייתה מתרצת אלף קושיות בקבלה"...

סיפור המראה על עומק עיונו בתורה, אירע כשעשיר גדול חמל על רבנו בראותו את עניותו הגדולה, והניח על שולחנו שיק על סך 10,000 דולרים. רבנו שהיה שקוע בלימודו העיוני, לא שת לבו להנחת השיק, טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף, כשסיים ללמוד, הניח את השיק בתוך הספר כסימניה והכניסו אחר כבוד לארון הספרים. רק כעבור מספר שנים, מצאו בני הבית את השיק מונח בתוך הספר כשהתארך כבר חלף מזמנו...

בהיותו בקי גדול בחכמת הקבלה, ביקש רבנו להקל על סבלות עם ישראל בעזרת קמיעות, סגולות ותרופות טבעיות. על שולחנו היו מנוחים תדיר חפצים שונים שזהותם ותכליתם לא נודעה לאיש זולתו. ביניהם היו, עשבים שונים, תמרים ריחניים וגרגירי חיטה ושקדים, שקיבלו כח סגולי אחרי שבירכם בידי קדשו, ופעמים אף חרט על הפירות בנוצתו שמות הקודש או שמות המלאכים. בדרך כלל היה נותן עשבי אוזוב למגמגמים וגרגירי חיטה לנשים עקרות. בבית החולים 'הדסה עין כרם' היו הרופאים ממליצים בחום ואומרים: "תפוחיו של הרב כדורי עדיפים על פני כל התרופות"...

את הקמיעות המיוחדים שהיה מעניק לאלפי הפונים אליו להיפקד בדבר ישועה ורחמים, היה כותב בעטים מיוחדים שהיו מונחים על שולחנו. את הקמיעות היה כותב חלקן על קלף וחלקן על גבי נייר חלק. בערוב ימיו, כשתש כוחו היה משתמש בקמיעות מוכנים ורק היה מוסיף בתוכם בכתב ידו את שם הנזקק לישועה. בקרב אלפי האנשים שפקדו את ביתו וקיבלו קמיעות מפי הצדיק, ישנם סיפורי ישועות אשר לא יספרו מרוב, והיה ידוע ומפורסם שכל היוצא מפי יעשה ומדבריו לא נפל ארצה. מספרים שבאחרית ימיו, שאלו אותו פעם המקורבים באיזו זכות מתקיימות כל ברכותיו ובקשותיו, השיב להם רבנו

בבדיחותא: "בגלל שאני כל כך זקן, המלאכים מכבדים אותי ושומעים בקולי"...

כל גדולי ישראל סמכו על קמיעותיו הסגוליים שחילק לישועה ולברכה. מעשה באברך תלמיד חכם שזקק לישועה וקיבל קמיע מיוחד מרבנו, והיה נושא אותו עליו בכל עת ובכל שעה. בהגיע יום השבת, הסתפק האברך אם מותר לו לצאת אם הקמיע לרשות הרבים, כיון שהחמיר שלא להוציא מרשות לרשות גם בשכונות החרדיות. התייעץ האברך עם אחד מגדולי פוסקי דורנו, שאמר לו: "כיום הזה, רק קמיע של הרב כדורי נחשב לקמיע מומחה שמותר לצאת עמו בשבת"...

רבנו היה נוהג לרשום במחברת מיוחדת גרפים וצורות עם טבלאות מיוחדות משולבות באותיות וצירופים. באחת הפעמים הבודדות שהניח את המחברת פתוחה בכתב ידו על השולחן, ראו המקורבים שורות צפופות של טבלאות מלאות באותיות של שמות הקודש. רבנו היה משתמש גם בעשיית הגורל כשהוא משרטט על נייר קווים שמשמעותם הייתה ידועה רק לו. במקרים מסויימים כשנשאל, היה לוקח דף, משרטט עליו קווים ישרים או אותיות ושמות, והיה עונה לפי מה שהיה ברור רק לעיניו. במקרים קשים ומסוכנים, היה משתמש במפתח הגורל, זה היה ספר מיוחד אליו היה קשור מפתח גדול, ולפי תנועת המפתח היה רבנו עונה לשואל על מבוקשו.

אחד מהסיפורים המפורסמים שגרמו לקידוש שם שמים גם בקרב גויי הארצות, היה אצל ערבי מירדן שהגיע לפני רבנו ובכה לפניו שהוא נשוי כבר שנים רבות ועדיין לא נפקד בפרי בטן. רבנו נענה ובירכם בכל לב, ולתקופת השנה נולד להם בן זכר. לאחר שנה הגיע הערבי אל רבנו להודות לו, ובאותה הזדמנות הודיע כי הילד נקרא בשם 'יצחק' על שם הרב היהודי מירושלים שבירך אותם... הערבי סיפר שהמקרה התפרסם בכל מדינת ירדן, וכולם באו לחזות בפלא, שנולד להם ילד אחרי זמן כה רב כשכולם כבר התייאשו.

בשלהי חודש אלול תשס"א, נכנס אליו איש עסקים אמריקאי שביקש להתייעץ על עסקה מסויימת שהיה אמור להיות שותף לה. ענה לו רבנו: "אני לא יודע על העסקה כלום, אבל אתה אל תחזור לפני שבת לניו יורק"...

האיש שלא הבין מה רוצה הרב מחייו, חזר שוב על השאלה, והתשובה חזרה על עצמה. אמר האיש יש לי כרטיס להיום בלילה. אמר לו רבנו: "ימחלו לך על זה". כשיצא האיש מהבית, המליץ לו אחד מאנשי הבית 'למיחש מיבעי', שלא כדאי לו לנסוע. הסיפור היה ביום שלישי. לאחר שבת, כשכבר היה בדרכו לארה"ב, התברר לו ממה ניצל. משרדו היה במרומי מגדלי התאומים והיות שהוא לא היה במשרד, גם לא היה אף אדם אחר מבין עובדיו במשרד באותו היום, כי לא היה להם מה לעשות בלעדיו. בדיוק באותו בוקר התרסקו מגדלי התאומים וכמובן לא נשאר אפילו אבק מהמשרד, אבל נפגעים בנפש לא היו...

שוב מעשה שהיה בעיתונאי שומר תורה ומצוות, חובש כיפה ועטור זקן, שנכנס יחד עם אחד מאנשי הבית אל רבנו לקבל ברכת קודש. כשנכנס לחש רבנו באזני המקורב: "הוא לא יהודי!" הלה נדהם, הרי מדובר בעיתונאי דתי. אבל רבנו חזר על דבריו שוב. לחש המקורב באזני רבנו: "הוא שומר תורה ומצוות". אחרי חצי שנה העיז המקורב וסיפר לעיתונאי על לחישתו של רבנו בשעת מעשה. האיש לא האמין עד כמה צופיות עיניו של רבנו, ואישר את הדברים באמרו: "אני למעשה גר צדק, באותו הזמן התברר לי שהגיון שעברתי לא היה גיון כהלכה, אך כיום כבר התגיירתי כראוי"...

(פורסם ב'המבשר תורני' וארא תשע"ג)

האם היתר עיסקא מועיל תמיד? וכיצד מותר להמיר שטרות בצ'יינג'?

משולחננו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

מכירת שטרי חוב וצ'קים

יומיים, ומשום מה יש מהצ'יינג'ים שעדיין לוקחים עליהם עמלה גבוהה, ויש בזה ריבית. העצה לכך היא, שיודיע לו שיתן לו את הכסף לאחר הפקדת הצ'ק, שאז אין הלוואה.

שאלה יסודית נוספת, בפריטת צ'ק דולרי לשקלים, ששער הדולר יכול להשתנות מרגע הפריטה עד שהצ'יינג' מקבל את הכסף בפועל, ואם למשל נתן צ'ק של 100 כשהדולר היה 3.70 וכשקיבל את הכסף עלה ל 3.80, נמצא שקיבל יותר עבור מה ששילם, והעצה בזה שכשפורט צ'ק דולרי לשקלים, יתן ביד הלקוח סכום הדולרים הרשום בצ'ק ואח"כ יחזור הלקוח וימכור לו את הדולר בשקלים, שאז זה כמו שזה כמו הלוואת דולרים כדי לקבל דולרים שמותר כאשר יש ברשות הלווה דולר אחד בשעת הלוואה, אך אם נתן מיד שקלים, יוצא שמלווה שקלים ומקבל דולרים השווים יותר ממה ששילם ואסור משום ריבית. ועוין עוד בספר ברית פנחס למו"ר הגרי"ד וינד שליט"א פי"ז סעיף י"א ואילך, ועוד האריך בספר התשובות חלק ב' בדיני ריבית לחלפנים באריכות ובבהירות.

המורם מכל האמור:

א. שטרות נקנים ע"י כתיבה ומסירה ואינם נקנים במסירה לבד.

ריבית בפריטת צ'קים

ב. צ'קים בימינו אינם נקנים במסירה לבד ויש הדנים שיועיל בתורת סיטומתא שזה קנין מנהג הסוחרים, לכן גם כיום שעושים הסבת צ'ק יחשב קנין סיטומתא, אך כשפורט צ'ק בפחות משווי יש בזה ריבית ומותר ליטול רק שכר טירחא מקובל, שהיה נוטל גם אם לא ישלם עד לאחר ההפקדה שיחשב בבנק למזומן, בדרך כלל 3 ימים מההפקדה.

אחריות הצ'ק

ג. כדי לפרוט צ'ק בפחות מכדי שוויו, צריך הקנאה גמורה ושיכתוב מאחורי הצ'ק שמוכר את כל השעבוד, וגם שלא יהיה אחריות הצ'ק עליו.

צ'ק עצמי

ד. היתר מכירת שטרות, שייך רק בצ'ק של אדם אחר, אבל אם נתן צ'ק של עצמו ונתן לצ'יינג' לקבל תמורת זה מזומן בפחות, זוהי ריבית גמורה, שנמצא שמתחייב בצ'ק יותר עבור הכסף שקבל, ברית פנחס (פי"ז הי"א).

צ'ק דולרי

ה. הפורט צ'ק דולרי לשקלים, יש בזה ריבית אם הדולר יעלה, לכן צריך קודם לבקש דולרים ולזכות בהם, ואח"כ יפדם בשקלים.

עמלה בצ'ק דחוי

ו. צ'יינג' הנוטל עמלה גבוהה לצ'ק דחוי יותר מצ'ק מזומן אסור משום ריבית, אא"כ יש היתר עיסקא.

בסוגייתנו במסכת בבא בתרא דף ע. מבוארים דרכי הקניינים במכירת שטרות, וכפי שנפסק להלכה בשו"ע חו"מ סי' ס"ו אין השטר נקנה במסירה לחוד רק כשכותב עליו עוד שטר.

הדבר נוגע בימינו מאוד בפריטת צ'קים. המוכר שטר מוכרו בדרך כלל בפחות מהסכום שכתוב בו, למשל שטר חוב על 100 נמכר ב-95, ואם השטר לא נקנה יוצא שהכסף ששילם 95 הוא בתורת הלוואה, ומקבל בתמורה 100 ששייכים למוכר [כיון שלא היה קנין המועיל], ויש בזה איסור ריבית, והדבר מבואר בש"ך ביו"ד סי' קע"ג סק"ח בשם הגהות אשר"י שצריך למכור את השטר בקנין גמור, ואז אומרים ששווי השטר שוה פחות מהסכום שכתוב בו, אבל אם אינו עושה קנין גמור, יוצא שהחוב בחזקת המוכר, והקונה שנתן מעותיו בתורת הלוואה גובה יותר ממה ששילם.

תנאי נוסף במכירת שטרות, כתב השו"ע סי' קע"ג ס"ד שאין אחריות למוכר על השטר, כי אם יש אחריות, שאם לא יצליח לגבות מהלווה יחזיר את הכסף, יוצא שהחוב ברשות המוכר, ואז כאשר הקונה נוטל יותר ממה ששילם - זוהי ריבית. מעתה נדון בפריטת צ'קים המצויה בזמננו, שפורטים צ'ק בצ'יינג' והפורט גובה אחוז וחצי, כלומר שעבור צ'ק של 1000 נותן רק 985 ומרוויח לעצמו 15, ולפי האמור יש בזה שאלה של ריבית, כיון שלא עושים קנין המועיל בשטרות, ובדרך כלל האחריות היא על נתון הצ'ק, שאם יחזור הצ'ק מחוסר כיסוי - הצ'יינג' תובע את זה שנתן לו, ולא רק את בעל חשבון, ובאופן זה מבואר בשו"ע שזה ריבית.

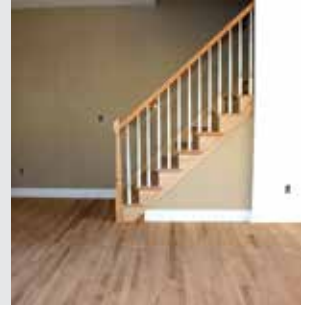
עוד אמר מו"ר הגרמ"ש קליין שליט"א, שצ'ק לא נוהג בו דין מכירת שטרות כלל, כיון שאינו חוב הניתן להעברה, כמו כן לעיתים, לא רק צ'ק דחוי נחשב הלוואה, אלא גם בצ'ק מזומן מתבצעת הלוואת כספים, עד הזמן שיפקיד את הצ'ק בבנק, כמבואר בתוס' ב"מ מו. שגם הלוואת כסף לשעה נחשבת הלוואה, כ"כ בספר ברית פנחס פ"א סעיף ט', אלא שמותר לצ'יינג' ליטול שכר טירחא וזה לא ריבית.

שיעור שכר טירחא המותר בצ'יינג', הוא כמה שהיה לוקח גם אם ישלם את הכסף לאחר שיפקיד את הצ'ק, לדוגמא אם בעל הצ'ק יבקש מן הפורט שטר על הסכום, וישלם לו רק לאחר הפקדת הצ'ק, אם אז היה לוקח אחוז וחצי, מותר ליטול סכום זה גם כאשר משלם מיד, אבל אם נוטל אחוז גבוה יותר בצ'ק דחוי מאשר צ'ק מזומן - זה אסור משום ריבית, וחייבים לעשות זאת רק בדרך של היתר עיסקא.

חשוב לדעת, שכיום ב"ה הרבה מהצ'יינג'ים יודעים, שיש בזה איסורי ריבית ויש ברשותם היתר עיסקא, אך לא תמיד זה מועיל, כי "היתר עיסקא" אינו כמו "ברכת שהכל שפוטר הכל". הבסיס של היתר עיסקא הוא, שכשמלוה כסף, נותנו בתורת השקעה שמכניסה רווחים, ומתחלק עם המקבל ברווחים, אך אם נוטל אחוזים גבוהים, כגון שלוש אחוז ליומיים, שזה לא סביר שהלקוח הרוויח כל כך, בזה לא מועיל היתר עיסקא.

צ'קים של מט"ח [מטבע חוץ] - בעבר היה לוקח כשבועיים עד שפודים אותם, ולכן היו לוקחים עליהם עמלה גבוהה, אך כיום פודים אותם בדרך סריקה תוך

אחד השכנים לא משלם לוועד הבית כבר מספר חדשים - האם מותר לפרסם את שמו בלוח המודעות בבניין?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

וכותב החפץ חיים - "ומה מאוד יש לזהר שלא להורות לעצמו היתר תכף בעניינים אלו, עד שיתבונן היטב מתחילה אם נשלמו בו הפרטים הנ"ל, דאי לא הכי עלול מאוד שיעבור על ידי זה לאו גמור דרכילות".

בביאורים ומוספים של 'דרשו' מובא כאן נידון בעניין ועד בית בבניין משותף, המבקש לפרסם בלוח המודעות שאחד השכנים אינו משלם את חובו לוועד הבית במשך זמן. דעת הגר"ש אלישיב שלאחר שהתרה בשכנים על כך מותר, ואין בזה משום לשון הרע והלבנת פנים. ומביא לכך ראיה מהגמרא בכתובות שמכריזים ברבים על מי שאינו זן את ילדיו שהוא אכזרי כעורב. גם דעת הגר"ח קנייבסקי שמותר לספר על מי שאינו משלם, אך הוסיף שעל המספר להתכוון לטובה. אך דעת הגר"נ קרליץ, שכשהדבר אפשרי אין לפרסם את שמו של אותו שכן אלא רק לכתוב את שמותיהם של מי שכבר שילמו, ומתוך כך ייודע מי לא שילם.

בהלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' (הלכות רכילות כלל ט סעיפים ז-ח-ט), ממשיך רבנו ה'חפץ חיים' לעסוק באופנים בהם מותר לספר דבר רכילות, ובתנאים המרובים והזהירות הגדולה הנדרשים לכך. האם מותר לספר לאדם שפלוני גזלו או הזיקו? מנקודת מבט אנושית רגילה שלא על פי תורה, היה אדם אומר - 'בוודאי שמותר, ואפילו חובה!...' אולם התורה מציבה בפנינו רשימת תנאים ארוכה: שהדבר יהיה ברור מעבר לכל ספק, שהמספר יצמד לעובדות כהווייתן ללא כל הוספות; שהמספר יתכוון לתועלת - ושתהיה אכן תועלת בפועל להשבת הגזלה מסיפור הדברים; שאי אפשר יהיה להחזיר לנגזל או לניזק את רכושו באופן אחר; שלאותו פלוני לא ייגרם מכך הפסד ורעה מעבר למה שהיה מגיע לו בדין תורה; והתנאי הנוסף - שהמספר יוכיח תחילה את המזיק או הגזלן, ורק אם לא שמע לתוכחתו יכול לספר.